

...a kerecsendi dombok voltak az ütközet további során a magyar hadsereg szélső jobbszárnyának támpontjai... A főhadiszállás oszlopa reggel a Guyon hadosztállyal együtt jött Mezőkövesdről Kerecsendre, s azóta tartalékban állt a belsőségtől nyugatra levő híd közelében... Először a két tarackos üteget rendelték fel a kerecsendi dombokra... az egész heggyerincet otthagyták (a magyarok) és a keleti erdős lejtőn lemenekültek annak a patakhoz a völgyébe, amely Egerszólát felől Kerecsend nyugati vége felé folydogál, és itt az említett kerecsendi híd és a rajta haladó országút köti össze a patak két magas partját... és fennakadás nélkül folytattuk visszavonulásunkat a kerecsendi hídon, miközben gránátosaink, akiket az ellenség az erdős lejtőn a kerecsendi völgybe szorított le, jóval a hídon fölül átgázoltak a patakon és toronyiránt a belsőség északi részébe mentek vissza... az a parancs-őrtszét ugyanis, aki a Kmetynek szóló indulási parancsot Egerből továbbította, a sötét éjszakában eltévesztve az utat, és csak későn reggel ért Ábrányba. Ezért érkezett a Kmety-hadosztály megkésve Kerecsendre...

Dembinszkyről az a hír járt, hogy megsebesült... amelyet ő a visszavonulás befejezése után Kerecsenden adott ki... de amikor a jobbszárnyunktól odabagyott kerecsendi dombokat megszállta...” A csatáról Csikány Tamás így tudósít:

„...A február 26-án késő délután a belsőségre érkezett fővezér másnap reggelre előre rendelte a hátrább levő hadosztályokat. A meghatározott időre azonban csak az Aulich-hadosztály érkezett be. Már jócskán folyt a csata, amikor a Guyon-hadosztály Kerecsendre ért: reggel négy órakor riadóval indultak, de a több mint tizenbét kilométer megtételéhez idő kellett. Kápolna elvesztése és sikertelen visszafoglalási kísérlete után a hadosztály már csak a visszavonulást fedezhette a Kerecsend és Kápolna közötti dombokon...”.

Nos, azt hiszem, ennyiből is érzékelhető, hogy bár a csata nem Kerecsenden dült, de nagyszámú magyar csapatok állomásoztak a faluban, illetve váltották egymást. Arról, hogy ekkor belövések, károk érték-e a falut, adat nem áll rendelkezésünkre, mint arról sem, hogy sebesülés, halálozás történt-e a civilek között.

Az azonban tény, hogy a sebesült honvédeket a faluba hozták vissza, ahonnan az egri kórházba szállították őket, de Kerecsenden halott katonákat nem temettek el.

Hogy milyen létszámú magyar csapatok vonultak keresztül Kerecsenden, megközelítőleges adatok találhatóak, ebből néhányat emelnék ki:

Kmety György alezredes hadosztálya a Szabó őrnagy dandárából, (45. honvédszászlóaljból, 2 század magyar vadász, 1 század Hunyadi honvéd, és hat ágyú, összesen 4137 ember, 764 ló).

A Guyon hadosztály 4042 emberrel és 307 lóval, valamint 38 ágyúval rendelkezett.

Pöltenberg hadosztálya 3768 embert, 716 lovat, 16 löveget számlált.

A Máriássy-hadosztály 5200 emberrel, 450 lóval és 16 ágyúval bírt. Elmondhatjuk tehát, hogy mind a csata idején, mind a visszavonuláskor óriási katonatömegek fordultak meg a megközelítőleg 1500 fős lélekszámú faluban. A magyar sereg elvonulása után, az osztrák ka-

tonaság bevonult a településre, s március 2-án Egerbe is, de a magyar hadsereg 5-én aratott Szolnoki győzelme miatt 12-én Pest felé hátrálva elhagyta a várost, s Kerecsendet is. A falu ismét magyar katonai ellenőrzés alá került. Március 26-án Füzesabonyból Demjénre vonult a Kmety-hadosztály hó és szélviharban, Kerecsenden keresztül. Más szállás híján a pincékben helyezték el őket, amely természetszerűleg kellemes volt a honvédek számára. Innen március 30-án vonultak el Kerecsend-Kápolnán keresztül Halmajugrára.

Egy, a főparancsnokság által március 29-én, Tiszafüreden kiadott parancsban ez áll: „...a hadtestek elhelyezése 30-ára tehát a következő: Görgei-hadtest: Kápról. Kápolnáról és Kerecsendről Sárra... Damjanich-hadtest: Füzesabonyból... Kerecsendre... Menetintézkedés március 31-ére. Damjanich-hadtest: Kerecsendről... Sárra... Klapka-hadtest... Főhadiszállása Kerecsenden... a hadsereg főparancsnokság főhadiszállása... 31-én Kerecsenden...”

Görgei emlékirataiban március hóval kapcsolatban még ezt olvashatjuk: „Míg hadtestem a Tiszánál táborozott, és abban bízhatott, hogy napokig fog ott vesztegelni, azalatt én március végén Kerecsendről Tiszafüredre rándultam...”

A magyar csapatok elvonulása kissé lélegzethez juttatta a lakosságot, hiszen ezeknek a katonáknak szállást, élelmet kellett adni, de nem csak nekik, hanem lovaiknak is. Feltételezhető, hogy mindezért fizettek, vagy elismervényt adtak, de ekkora tömeg ellátása akkor is gondot okozhatott.

A nyugalom nem tartott sokáig: Egerbe 1849. július 7-én éjjel érkeztek az első orosz előőrsök, majd másnap megindult a kisebb-nagyobb cári egységek átvonulása és 9-én Kerecsenden áthaladva már Kápolnát is elérték.

Henryk Dembinsky altábornagy

Falunkban Mihail Dmitrijevics Gorcsakov herceg, tüzérségi tábornok, Paszkievics hadseregének vezérkari főnöke vette át az itt összevont csapatok parancsnokságát. (24 zászlóalj, 2 lovasezred, 1 kozákezred, 2 lovasüte). Innen indultak a Korponay ezredes által Tiszacsegénél védett tiszai átkelő elfoglalására, amelyet 27-én sikeresen végrehajtottak.

Az oroszok félelmet keltő bevonulásához még egy természeti jelenség is járult: Egerben és környékén (Kerecsenden is) 26-án éjszaka erős földrengés ugasztotta ki ágyából az amúgy is rémült lakosságot.

1849. július 27-én Szolnokot a Benedek Lajos vezette császári erők foglalták el. Heves és Külső-Szolnok vármegye területét a következő egy hónapban az osztrák csapatok vették hatalmuk alá. El kellett égetni a Kossuth bankjegyeket, elkobozták a fegyvereket és a honvédségnél szolgálókat besorozták a császári hadseregbe.

Természetesen, az orosz, illetve az osztrák katonaság

sem volt tekintettel a lakosság létfenntartására, amit bizonyít Spekker Mártonnak, a parókiális földek bérlőjének 1850. évi panasza is: „*A múlt évi természetnyemnek leg kisebb hasznát sem vevém, mivel ami kevés termés volt is rajta, az osztrák és az orosz katonaság szénám, árpám, zabom elrabolta.*”

Ismét lehullott hát a nemzetiszínű zászló, de míg 1848. március 10-én Kerecsenden a szabadságharc kezdetét jelentette, ez ekkor már a hosszú rabságot, elnyomást vont maga után.

A falu lakóinak nincs mit szégyenkezniük, megtették azt, amit kért tőlük a Haza. Büszkék lehetünk őseinkre, akik hazaszeretetből példát mutattak az utókornak. Az sem elhanyagolható, hogy az akkori legendás vezérek, mint Görgei, Dembinszky, Damjanich, Guyon, Kmety, Pölteberg, és a többiek, akikről máshol csak hallottak, itt jártak a falu utcáin, aludtak a papnál, vagy az Oroszlán fogadóban, tervezték a hadműveleteket. Legyünk mindegyikre büszkék, s fejet hajtva emlékezzünk meg hős elődeinkről, ezekről az eseményekről.

Ercsényi Károly

Arany János

Nemzetőr-dal

Süvegemen nemzetiszín rózsa,
Ajakamon édes babám csókja;
Ne félj, babám, nem megyek világra:
Nemzetemnek vagyok katonája.

Nem kerestek engemet kötéllel;
Zászló alá magam csaptam én fel:
Szülőanyám, te szép Magyarország,
Hogyne lennék holtig igaz hozzád!

Nem is adtam a lelkemet bérbe;
Négy garajcár ügyse sokat érne;
Van nekem még öt-hat garajcárom...
Azt is, ha kell, hazámnak ajánlom.

Fölnyergelem szürke paripámat;
Fegyveremre senki se tart számot,
Senkié sem, igaz keresményem:
Azt vegye hát el valaki tőlem!

Olyan marsra lábam se billentem,
Hogy azt bántsam, aki nem bánt engem:
De a szabadságért, ha egy íznyi,
Talpon állok mindhalálig víni.

(1848. április.)

„Lám csak, azért voltak nekünk élményeink...”

Ez most az eleje, vagy a vége?

A Kerecsendi „Mag-kar”

Vacsorát nem kapunk?

Akkor most hogyan főzök?

Az utolsó falatunkat is megosztjuk egymással

Hamarosan kész a csipetke

Néha a szülők türelme is elfogy

Ezek (már 20 éve) megőrültek

Szerencsére van utánpótlás

